

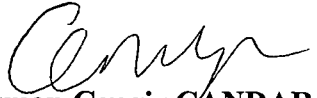
TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 19733
Tarih : 02 09 2026

48668

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Tarım ve Orman Bakanı İbrahim YUMAKLI** tarafından Anayasa'nın 98. ve TBMM İçtüzüğü'nün 96. ile 99. maddeleri gereğince yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim. 01.09.2026

Osman Cengiz ÇANDAR
Diyarbakır Milletvekili

Neolitik dönemden bugüne onlarca medeniyetin gıda ihtiyacını karşılamış ve kent-doğa ilişkisinin kadim örneklerinden biri olan Hevsel Bahçeleri ile Dicle Nehri, bugün ekolojik bir tahribat ve sermaye kuşatması altındadır. Kamuoyuna ve basına yansıyan son gelişmelere göre; SANKO Holding'e bağlı Petar Doğalgaz ve Petrol Arama Şirketi'ne verilen ruhsatlarla (AR/PTR/K/M44-b1), Dicle Nehri, Hevsel Bahçeleri, üniversite kampüsü, arkeolojik sit alanları ve köylülerin tarım arazilerini de kapsayan 15 bin 255 hektarlık devasa bir alanda petrol arama ve çıkarma faaliyetleri başlatılmıştır.

Bu durum, yalnızca çevresel bir sorun değil; doğayı, tarihi ve toplumu sermaye birikimine kurban eden, bölge halkını üretimden koparan bir politikadır. Dicle'nin kollarına kurulan beton tıkaçlar (barajlar), nehre karışan ağır metaller ve tarım zehirleri, bölgenin su ve doğal varlıklarını hızla yok etmektedir.

Bu bağlamda;

1. UNESCO Dünya Mirası Listesi'nde yer alan Hevsel Bahçeleri'ni ve Dicle Vadisi'ndeki zengin biyoçeşitliliği (607 flora, 635 fauna, 189 kuş türü) 15 bin 255 hektarlık petrol arama faaliyetlerinin yaratacağı geri dönülemez yıkımdan korumak adına Bakanlığınızca yürütülen çalışmalar nelerdir?
2. Dicle Nehri'nin nehir statüsünün ve kıyı kenar çizgisinin hukuki olarak belirlenmesi, böylece kıyı şeridindeki tahribatların önüne geçilmesi için yürütülen herhangi bir yasal veya idari hazırlık bulunmakta mıdır?
3. Hevsel Bahçeleri ve çevresindeki köylerde (Kabasakal, Karabaş, Yiğitçavuş vb.) yürütülen petrol arama ve madencilik faaliyetleri nedeniyle vasfını yitirme tehlikesiyle karşı karşıya kalan tarım arazilerinin toplam yüzölçümü nedir?
4. Dicle Nehri'ne karışan sanayi, kum ocağı ve maden atıklarının tarımsal sulamada yarattığı kirlilik boyutunu ölçmeye yönelik Bakanlığınızca son bir yılda hangi analizler yapılmıştır?